

Sygn. akt IX Ca 176/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lipca 2017r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Mirosław Wieczorkiewicz (spr.)

Sędziowie SO Jacek Barczewski, Dorota Ciejek

Protokolant sekretarz sądowy Agnieszka Najdrowska

po rozpoznaniu w dniu 20 lipca 2017r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z wniosku J. M.

z udziałem (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawczyni i uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 24 listopada 2016r., sygn. akt I Ns 511/13

postanawia

I. sprostować komparycję postanowienia Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 24 listopada 2016r. w ten sposób, że w miejsce oznaczenia uczestnika (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G.” wpisać (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.”;

II. odrzucić apelację uczestnika w zakresie zaskarżenia punktu V postanowienia;

III. zmienić zaskarżone postanowienie w punktach I i II w ten sposób, że punktowi I nadaje brzmienie: „ustanowić na rzecz uczestnika postępowania (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na nieruchomości położonej w O. przy ulicy (...), stanowiącej działkę gruntu o numerze (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), służebność przesyłu polegającą na korzystaniu z usytuowanych na tej nieruchomości urządzeń sieci gazowej średniego ciśnienia DN 200, odcinek Sanatorium - (...), a przede wszystkim na ich eksploatacji, kontroli, przeglądach, konserwacji, modernizacji, remontach, naprawach i usuwaniu awarii w zakresie niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania elementów gazociągu w pasie służebności o przebiegu i powierzchni 269 m² przedstawionym na mapie sporządzonej przez biegłego geodetę J. K., stanowiącej załącznik nr 7 do opinii tego biegłego z dnia 1 października 2015r., znajdującej się na karcie 213 akt sprawy i wypełniony kolorem zielonym” oraz w punkcie II w ten sposób, że obniżyć zasądzoną tam kwotę 28.056,-zł do kwoty 10.743,-zł (dziesięć tysięcy siedemset czterdzieści trzy);

IV. oddalić apelację uczestnika w pozostałym zakresie;

V. oddalić w całości apelację wnioskodawczyni;

VI. koszty postępowania apelacyjnego wnioskodawczyni i uczestniczka ponoszą każdy w zakresie związanym ze swoim udziałem w sprawie.

Jacek Barczewski Mirosław Wieczorkiewicz Dorota Ciejek

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni wniosła o ustanowienie na nieruchomości – działki gruntu nr (...), położonej w obrębie B., przy ul. (...) w O., dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgę wieczystą nr KW (...) na rzecz uczestnika (...) spółka z o.o. z siedzibą w G., za wynagrodzeniem, służebności przesyłu polegającej na:

- prowadzeniu przez przedmiotową nieruchomość dwóch odcinków gazociągów, jednego wysokiego ciśnienia, drugiego średniego ciśnienia
- dostępie uczestnika do urządzeń przesyłowych w celu przeprowadzenia inspekcji ich stanu, usunięcia wszelkich usterek i awarii, a także konserwacji i remontów – w tym wymiany zniszczonych i zużytych elementów urządzeń, jak również ich odbudowy
- prawie przejazdu oraz przejścia przez nieruchomość wraz z niezbędnym sprzętem celem dostępu do urządzeń
- ograniczeniu uprawnień uczestnika w pasie eksploatacyjnym linii gazociągowej w obie strony od osi linii poprzez zakazanie mu wznoszenia w tym obszarze jakichkolwiek budynków i budowli, prowadzenia prac ziemnych, istotnej zmiany ukształtowania oraz przeznaczenia terenu jak też dokonywania nasadzeń.

Wnioskodawczyni wniosła ponadto o zasądzenie od uczestnika kosztów postępowania według norm przepisanych. Uzasadniając wniosek wnioskodawczyni wskazała, że nabyła przedmiotową nieruchomość w drodze aktu notarialnego w dniu 24 listopada 1994r. Na tej nieruchomości wybudowane zostały dwa gazociągi – wysokiego i średniego ciśnienia, należące do uczestnika. Gdyby nie fakt wybudowania tychże gazociągów wnioskodawczyni wykorzystałaby ten teren pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną lub usługową.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik wniósł o oddalenie wniosku w zakresie dotyczącym gazociągu wysokiego ciśnienia DN 150. W pozostałym zaś zakresie wniósł o ustanowienie służebności przesyłu za jednorazowym wynagrodzeniem w wysokości 2.947,-zł, z tym zastrzeżeniem, że prawo do korzystania z urządzeń sieci gazowej średniego ciśnienia DN 200 odcinek Sanatorium – (...) obejmować będzie w szczególności eksploatację, kontrolę, przeglądy, konserwację, modernizację, remonty naprawy, usuwanie awarii w zakresie niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania elementów gazociągu. Dodatkowo uczestnik wniósł o zasądzenie od wnioskodawczyni kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie uczestnik podał, że gazociąg wysokiego ciśnienia o średnicy DN 150 relacji O. – D. wybudowany został w 1982r. na podstawie decyzji (...) (...) Miejskiego Zarządu (...) w O. wydaną w trybie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, która zawierała zezwolenie na budowę przedmiotowego gazociągu. Zdaniem uczestnika, skoro posiada on inny tytuł uprawniający go do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy, wniosek o ustanowienie służebności w zakresie tego gazociągu nie jest zasadny. Gazociąg średniego ciśnienia o średnicy DN 200 na odcinku Sanatorium – (...) wybudowany został w 1992r. Uczestnik podniósł, iż na podstawie specjalistycznego programu wyliczono wysokość jednorazowego wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu dotyczącej gazociągu średniego ciśnienia na kwotę 2.947,-zł. Zdaniem uczestnika w takiej właśnie kwocie winno zostać ustalone wynagrodzenie w niniejszej sprawie.

Sąd Rejonowy w Olsztynie postanowieniem z dnia 24 listopada 2016r.:

I. ustanowił na rzecz uczestnika postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. na nieruchomości położonej w O. przy ulicy (...), stanowiącej działkę gruntu o numerze(...), dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), służebność przesyłu polegającą na korzystaniu z usytuowanych na tej nieruchomości urządzeń sieci gazowej średniego ciśnienia DN 200, odcinek Sanatorium - (...), a w szczególności na ich eksploatacji, kontroli, przeglądach, konserwacji, modernizacji, remontach, naprawach i usuwaniu awarii w zakresie niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania elementów gazociągu, o przebiegu i obszarze przedstawionym i wypełnionym kolorami

zielonym i fioletowym na mapie sporządzonej przez biegłego geodetę J. K. i stanowiącej załącznik nr (...) do opinii tego biegłego z dnia 01 października 2015 r., znajdującej się na karcie 213 akt sprawy;

II. zasądził od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni kwotę 28.056,-zł tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu;

III. zasądził od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni kwotę 2.040,-zł tytułem zwrotu części kosztów postępowania;

IV. obciążył uczestnika postępowania nieuiszczonymi kosztami sądowymi, pozostawiając szczegółowe ich wyliczenie referendarzowi sądowemu;

V. oddalił w pozostałym zakresie wnioski wnioskodawczyni i uczestnika postępowania.

Sąd ten ustalił, że wnioskodawczyni jest właścicielem nieruchomości – nieruchomości – działki gruntu nr (...), położonej w obrębie

B., przy ul. (...) w O., dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgę wieczystą nr KW (...). Przedmiotowa nieruchomość – zgodnie ze zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta O., zatwierdzoną Uchwałą Nr (...) Rady Miasta O. z dnia 13 maja 2013r. – położona jest na terenie oznaczonym, jako obszary usług, przemysłu i składów oraz innej aktywności gospodarczej. Na terenie działki wnioskodawczyni znajdują się gazociągi – wysokiego i średniego ciśnienia, a także inne media.

Sąd I instancji ustalił, że gazociąg wysokiego ciśnienia o średnicy DN 150 relacji O. – D. wybudowany został w 1982r. na podstawie decyzji z dnia 8 listopada 1982r. nr (...) (...) Miejskiego Zarządu (...) w O. wydanej w trybie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości.

Gazociąg średniego ciśnienia o średnicy DN 200 na odcinku Sanatorium – (...) wybudowany został w 1992r. na podstawie decyzji Urzędu Rejonowego w O. nr (...) z dnia 31 grudnia 1991r.

W granicach działki nr (...) zaprojektowano drogę dojazdową o długości 63,30 m i szerokości 3 m zapewniającą dostęp dla przedsiębiorstwa przesyłowego.

Mając to na uwadze Sąd I instancji przyjął, że łączna powierzchnia obszaru objętego służebnością przesyłu gazociągu średniego ciśnienia posiada powierzchnię 459 m², przy czym powierzchnia obszaru strefy ochronnej sieci gazowej średniego ciśnienia wynosi 269 m², natomiast powierzchnia obszaru drogi dojazdowej 190 m².

Jednorazowe wynagrodzenie za ustanowienie we wskazanych granicach przedmiotowej nieruchomości służebności przesyłu, według Sądu Rejonowego, wynosi 28.056,-zł.

W tym zakresie Sąd I instancji podał, że wniosek zasługiwał jedynie na częściowe uwzględnienie.

Zdaniem tego Sądu bezspornym był fakt przebiegu linii gazociągowych należących do uczestnika przez działkę gruntu będącą własnością wnioskodawczyni oraz czas ich powstania, podobnie jak inne urządzenia przesyłające media.

Na podstawie zaoferowanych dowodów wynika, zdaniem Sądu Rejonowego, że gazociąg wysokiego ciśnienia wybudowany został na podstawie decyzji z dnia 8 listopada 1982r. nr (...) (...) Miejskiego Zarządu (...) w O. wydanej w trybie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, zaś gazociąg średniego ciśnienia wybudowany został na podstawie decyzji Urzędu Rejonowego w O. nr (...) z dnia 31 grudnia 1991r.

W tej sytuacji Sąd I instancji uznał, że w świetle art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, organy administracji państwowej, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe mogły za zezwoleniem naczelnika gminy - a w miastach prezydenta lub naczelnika miasta (dzielnicy), zakładać i przeprowadzać

na nieruchomościach - zgodnie z zatwierdzoną lokalizacją szczegółową - ciągi drenażowe, przewody służące do przesyłania płynów, pary, gazów, elektryczności oraz urządzenia techniczne łączności i sygnalizacji, a także inne podziemne lub nadziemne urządzenia techniczne niezbędne do korzystania z tych przewodów i urządzeń. Osobom upoważnionym przez właściwy organ, instytucję lub przedsiębiorstwo państwowe przysługuje prawo dostępu do tych przewodów i urządzeń w celu wykonywania czynności związanych z ich konserwacją. Jeżeli założenie i przeprowadzenie przewodów i urządzeń powoduje, że nieruchomość nie nadaje się do dalszego racjonalnego jej użytkowania przez właściciela na cele dotychczasowe, nieruchomość podlega wywłaszczeniu w trybie i według zasad przewidzianych w niniejszej ustawie dla wywłaszczenia nieruchomości.

Sąd Rejonowy wskazał, że wnioskodawczyni w toku postępowania kwestionowała, jakoby w oparciu o decyzję wydaną na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości uczestnik posiadał inny tytuł uprawniający go do korzystania ze stanowiącej jej własność nieruchomości. Podważała również ostateczność tejże decyzji.

W ocenie tego Sądu twierdzenia wnioskodawczyni w tym zakresie nie zasługiwały na uwzględnienie, ponieważ uzasadnione domniemanie, w myśl którego należy przyjąć, że skoro na podstawie niniejszej decyzji wykonano budowę gazociągu wysokiego ciśnienia, to budowa wykonana została w oparciu o decyzję ostateczną.

W tym zakresie Sąd I instancji odwołał się do poglądów Sądu Najwyższego, że działania przedsiębiorcy korzystającego z urządzeń przesyłowych, które legalnie postawił na cudzej nieruchomości w związku z wywłaszczeniem jej właściciela przez ograniczenie przysługującego mu prawa własności, polegające na wstępie na tę nieruchomość i podejmowanie w stosunku do własnych urządzeń działań koniecznych dla zapewnienia im sprawności technicznej, jest wykonywaniem uprawnień zagwarantowanych takiemu przedsiębiorcy w ustawie (art. 35 ust. 2 o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości i art. 70 ust. 2 ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości), albo w decyzji, dla której podstawę tworzy art. 124 ust. 6 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami. Wykonywanie przewidzianych ustawą i decyzją administracyjną uprawnień do utrzymywania urządzeń przesyłowych posadowionych na cudzej nieruchomości na podstawie tytułu prawnego mającego źródło w decyzji o charakterze wywłaszczeniowym ograniczającej prawo właściciela oraz uprawnień do dostępu do tych urządzeń w celu ich utrzymania we właściwym stanie technicznym, jest działaniem podejmowanym w tym zakresie, w którym właściciel nieruchomości został w swoim prawie trwale ograniczony.

Zdaniem Sądu Rejonowego wnioskodawczyni podważała autentyczność podpisu ojca wnioskodawczyni – Z. M., ale dotyczy to innej decyzji oraz innej linii, bowiem złożonego na decyzji nr (...) z dnia 31 grudnia 1991r. Sąd pominął wniosek wnioskodawczyni o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego grafologa albowiem biegły w celu dokonania badania kwestionowanego podpisu musiałby dysponować oryginałem pismem zaopatrzonego tymże podpisem. Tymczasem w aktach przedmiotowej sprawy znajduje się jedynie kopia niniejszej decyzji i nie zdołano uzyskać jej oryginału. Jednocześnie jednak fakt istnienia tej decyzji nie był kwestionowany przez wnioskodawczynię, a jedynie kwestionowane było to, że decyzja ta została doręczona jej ojcu.

Skoro zatem uczestnik postępowania posiadał decyzję wywłaszczeniową, a dotyczącą gazociągu wysokiego ciśnienia, to Sąd Rejonowy uznał, że wniosek o ustanowienie służebności w zakresie dotyczącym tego gazociągu należy uznać za bezzasadny.

Sąd I instancji rozważał również możliwość zasiedzenia służebności gruntową odpowiadającą treścią służebności przesyłu, co do tego gazociągu, skoro został on wybudowany w 1982r., przy przyjęciu zgodnie z twierdzeniem wnioskodawczyni, że decyzja wywłaszczeniowa, co do gazociągu wysokiego napięcia nie była wydana ostateczna i skuteczna wobec poprzednika prawnego wnioskodawczyni.

Natomiast odnośnie gazociągu średniego ciśnienia Sąd Rejonowy wskazał należy, że w realiach przedmiotowej sprawy bezsporna pomiędzy uczestnikami była potrzeba uregulowania tytułu prawnego uczestnika do korzystania z nieruchomości wnioskodawczyni w zakresie posadowienia i korzystania z tego urządzenia przesyłowego.

W związku z tym Sąd ten obciążył nieruchomości wnioskodawczyni na rzecz uczestnika postępowania służebnością przesyłu, o treści wynikającej z uzasadnionych charakterem służebności żądań wnioskodawczyni i uczestnika postępowania i o zakresie wynikającym z powołanej opinii biegłego J. K. (punkt I postanowienia).

Ustalając wysokość jednorazowego wynagrodzenia należnego za ustanowienie służebności Sąd Rejonowy oparł się na opinii biegłego z zakresu geodezji i szacowania nieruchomości J. K..

Zdaniem Sądu biegły poprawnie wyliczył określoną w opinii wysokość jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu na kwotę 28.056,-zł, uwzględniając strefy ochronne innych sieci przesyłowych przebiegających przez przedmiotową nieruchomość.

W tym stanie rzeczy Sąd I instancji- na podstawie art. 305² § 1 kc – zasądził od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni wskazane wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu (punkt II postanowienia).

W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy na podstawie art. 520 § 2 kpc uznał za zasadne zasądzić od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwotę 2.040,-zł tytułem zwrotu części kosztów postępowania - poniesionych przez wnioskodawczynię kosztów sądowych, albowiem to uczestnik postępowania przede wszystkim miał interes prawny w ustanowieniu na jego rzecz służebności przesyłu (punkt III postanowienia).

O nieuiszczonych kosztach sądowych orzeczono w oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach w sprawach cywilnych (Dz.U.2016.623 j.t.) w zw. z art. 520 § 2 kpc, przy czym ich wyliczenie pozostawiono referendarzowi sądowemu na podstawie art. 108 § 1 zd. 2 kpc (punkt IV postanowienia).

Rozstrzygnięcia zawarte w postanowieniu wyczerpały – zdaniem Sądu I instancji – uzasadnione żądania wnioskodawczyni i uczestnika postępowania, dlatego też ich wnioski w pozostałym zakresie zostały oddalone (punkt V postanowienia)

Wnioskodawczyni zaskarżyła postanowienie w części, tj. co do punktu V.

Wnioskodawczyni zarzuciła zaskarżonemu orzeczeniu:

1/ naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (Dz. U. z 1974r. Nr 10 poz. 64 ze zm.) przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przez oddalenie roszczenia właściciela nieruchomości o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem, co do linii gazowej wysokiego ciśnienia przez przyjęcie posiadania w dobrej wierze,

2/ naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 292 kc z zw. art. 285 kc gdyż służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w przypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia, Nie budzi wątpliwości, że podziemna linia gazowa, co do której sąd nie stwierdził, że na zewnątrz istnieją trwałe i widoczne elementy.

3/ naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. 233 kc poprzez oddalenie wniosku o powołanie biegłego z zakresu szacowania nieruchomości w celu określenia wynagrodzenia za linię gazową wysokiego ciśnienia, która nie jest objęta zasiedzeniem.

- sprzeczności poczynionych ustaleń faktycznych w wyroku z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez ustalenie, że decyzja wywłaszczeniową, która nie została doręczona dla poprzednika prawnego stanowi tytuł prawny do utrzymywania urządzeń przesyłowych na cudzej nieruchomości.

- naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 386 § 4, art. 217 § 1 i § 2, art. 227 i 278 § 1 kpc poprzez oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu szacowania, które to uchybienie miało wpływ na treść rozstrzygnięcia i wynik sprawy poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie tych przepisów poprzez nie

rozpoznanie istoty sprawy poprzez nie przeprowadzenie w całości postępowania dowodowego w szczególności nie dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości, co do linii gazowej wysokiego ciśnienia.

Mając to na uwadze wnioskodawczyni wniosła o:

1. zmianę postanowienia w zaskarżonej części wydanego przez Sąd Rejonowy z dnia 24.11.2016r. i powołanie biegłego z zakresu szacowania nieruchomości w celu obliczenia wynagrodzenia, co do linii wysokiego napięcia oraz wydanie postanowienia z ustaleniem wynagrodzenia za linię wysokiego ciśnienia lub w tej części przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania,
2. przyznanie dla powoda kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za II instancję.

Uczestniczka zaskarżyła postanowienie w całości i zarzuciła temu orzeczeniu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

a) naruszenie art. 305¹ k.c. w zw. z art. 305² § 1 k.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji ustanowienie służebności przesyłu w nadmiernym zakresie, niespełniającym przesłanki konieczności właściwego korzystania z urządzeń oraz w zakresie nieodpowiadającym przeznaczeniu tych urządzeń, a co za tym idzie ustanowienie służebności przesyłu za wygórowanym, a nie odpowiednim wynagrodzeniem;

b) naruszenie art. 305¹ k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c. w zw. z art. 288 k.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji nieustanowienie służebności przesyłu w taki sposób, aby jej wykonywanie w jak najmniejszym stopniu utrudniało korzystanie z nieruchomości obciążonej;

2. naruszenie przepisów postępowania tj.:

a) naruszenie przepisu art. 325 k.p.c. w zw. z art. 363 § 1 k.p.c. w zw. z art. 326 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. poprzez błędne oznaczenie uczestnika postępowania, jako spółki (...) spółka z o. o. z siedzibą w G., podczas gdy w chwili orzekania (...) spółka z o.o. nie funkcjonowała w obrocie gospodarczym, a jej majątek i obowiązki przeniesione zostały na spółkę (...) spółka z o.o., która następnie zmieniła firmę na (...) spółka z o.o. z siedzibą w W., o czym Sąd Rejonowy w Olsztynie został powiadomiony;

b) naruszenie przepisu art. 325 k.p.c. w zw. z art. 365 § 1 k.p.c., w zw. z art. 361 k.p.c., poprzez jego błędną wykładnię i nieuzasadnione przyjęcie, że sentencja postanowienia może zawierać sformułowania niedookreślone, w szczególności niepozwalające na jednoznaczne określenie terytorialnego zakresu uprawnienia uczestnika korzystania z nieruchomości obciążonej służebnością przesyłu, podczas gdy tenor sentencji postanowienia powinien określać przedmiot rozstrzygnięcia Sądu w taki sposób, aby nie pozostawiać żadnych wątpliwości, co do przedmiotowych granic powagi rzeczy osądzonej;

c) naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i rozważenie zebranego materiału dowodowego w sposób nie wszechstronny i w konsekwencji oparcie rozstrzygnięcia wyłącznie na opinii biegłego sądowego J. K., która jest niezgodna z zasadami ustanawiania zakresu terytorialnego służebności przesyłu, regułami odnoszącymi się do wyceny nieruchomości i nie odpowiada standardom szacowania wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu - przy jednoczesnym oddaleniu wniosku uczestnika o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego ds. sieci gazowych;

d) art. 520 § 1 k.p.c., poprzez jego błędne zastosowanie i obciążenie w całości uczestnika nieuiszczonymi kosztami sądowymi oraz zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kwoty 2.040 zł tyt. zwrotu części kosztów postępowania, przy jednoczesnym oddaleniu wniosku uczestnika o zasądzenie od wnioskodawczyni na

jej rzecz przedmiotowych kosztów, podczas gdy zarówno wnioskodawczyni jak i uczestnik byli w równym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania, w szczególności mieli interes prawny w ustanowieniu służebności przesyłu,

- które to uchybienia miały wpływ na wydanie orzeczenia.

W związku z powyższym uczestniczka wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego orzeczenia, poprzez zastąpienie oznaczenia podmiotu uprawnionego na (...) spółka z o.o.;
2. zmianę ww. postanowienia w punkcie I poprzez wskazanie w orzeczeniu dokładnego zakresu terytorialnego ustanowionej służebności przesyłu, odpowiadającego przeznaczeniu posadowionych urządzeń przesyłowych należących do uczestnika tj. ustanowienie służebności przesyłu, polegającej na korzystaniu z usytuowanych na nieruchomości Wnioskodawczyni urządzeń sieci gazowej średniego ciśnienia DN 200, odcinek Sanatorium - (...), a w szczególności na ich eksploatacji, kontroli, przeglądach, konserwacji, modernizacji, remontach, naprawach i usuwaniu awarii w zakresie niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania elementów gazociągu w pasie służebności o łącznej powierzchni 67,27 m² tj. o długości 67,27 m oraz szerokości po 0,5 m od osi gazociągu - łącznie 1 metr;
3. zmianę ww. postanowienia w punkcie II poprzez obniżenie jednorazowego wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu, stosownie do powierzchni pasa służebności dla wskazanych w punkcie 2 urządzeń sieci gazowej;
4. zmianę ww. postanowienia w punkcie III poprzez oddalenie wniosku wnioskodawczyni o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania;
5. zmianę ww. postanowienia w punkcie IV poprzez obciążenie stron w częściach równych kosztami sądowymi;
6. dopuszczenie oraz przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego ds. sieci gazowych na okoliczność wskazania zakresu terytorialnego służebności przesyłu, w tym w szczególności ustalenia szerokości pasa służebności przesyłu dla gazociągu średniego ciśnienia DN 200 koniecznego dla przedsiębiorcy przesyłowego do korzystania z nieruchomości dz. Nr (...) KW (...) zgodnie z przeznaczeniem urządzeń przesyłowych;
7. zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych;
8. ewentualnie wnoszę o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, przy uwzględnieniu kosztów dotychczasowego postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni jest bezzasadna, a apelacja uczestnika jest częściowo zasadna.

Nie negując prawidłowości przeprowadzonego postępowania dowodowego i przytoczonych - w niezbędnym zakresie - ustaleń, Sąd Okręgowy uznaje, że z powyższych ustaleń Sąd pierwszej instancji wyprowadził błędny wniosek jakoby w warunkach niniejszej sprawy zasadne było ustanowienie służebności przesyłu w części tzw. drogi dojazdowej.

Odnośnie tej części ustanowionej służebności nie są spełnione przesłanki konieczności właściwego korzystania z urządzeń w zakresie nieodpowiadającym przeznaczeniu tych urządzeń, czyli w nadmiernym zakresie, a co za tym idzie ustanowienie służebności przesyłu było ustalone za wygórowanym, a nie odpowiednim wynagrodzeniem.

Odnosząc się jednak na początku do apelacji wnioskodawczyni należy uznać, że zawiera ona wiele uchybień, co do prawidłowości formułowania zarzutów, ich czytelności. Część jest trudna do zrozumienia z uwagi przytaczanie wewnątrznie sprzecznych sformułowań, które pozbawione są sensu i logiki. Powyższa uwaga odnosi się także do wniosków apelacyjnych.

Przechodząc do meritum należy podkreślić, że w apelacji wnioskodawczyni przede wszystkim pomija, że na rozprawie przed zamknięciem rozprawy Sąd I instancji oddalił wnioski wnioskodawczyni, a jej pełnomocnik złożył zastrzeżenie w trybie art. 162 kpc jedynie, co do pominięcia dowodu z opinii biegłego z zakresu grafologii na okoliczność ustalenia prawdziwości podpisu Z. M. na dowodzie doręczenia na k. 53 i 97 akt sprawy (k. 325).

W tej sytuacji wnioskodawczyni nie kwestionowała na rozprawie przed Sądem Rejonowym oddalenia wniosku do sporządzenia opinii biegłego w zakresie wniosku złożonego w piśmie z 21 października 2016r. Wniosek ten dotyczył sporządzenia opinii uzupełniającej biegłego K., który nie jest grafologiem.

Decyzja Sąd I instancji o oddaleniu wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej miała swoje źródło w wynikach postępowania dowodowego odnośnie legalnej budowy gazociągu wysokiego ciśnienia i wywłaszczenia właścicieli gruntów odnośnie przeprowadzenia tego gazociągu wysokiego ciśnienia przez grunty rolników indywidualnych i innych podmiotów.

Wnioskodawczyni nie zauważa, że są to dwie różne decyzje. Jedna z 8 listopada 1982r. (k. 97) i dotyczy linii gazociągu wysokiego ciśnienia O.- D., a druga z 31 grudnia 1992r. i dotyczy linii gazociągu średniego ciśnienia na trasie Sanatorium- (...) (k. 53). A cała dokumentacja dotycząca inwestycji z 1982r. znajduje się w dwóch teczkach nadesłanych przez Urząd Wojewódzki w O. w dniu 3 lutego 2014r. (k. 106).

Do tego najważniejsza jest jeszcze pierwsza decyzja z 3 listopada 1982r. wydana przez Naczelnika Gminy D. nr (...) wydana na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości odnośnie przeprowadzenia gazociągu wysokiego ciśnienia przez grunty rolników indywidualnych i jednostek państwowych położonych w obrębach wskazanych w projekcie przebiegu tej linii (teczka ...)

W tej sytuacji przeprowadzenie tego dowodu było zbędne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Tym niemniej w warunkach tego zarzutu trzeba podkreślić, że pełnomocnik wnioskodawczyni złożył złe zastrzeżenie do protokołu w trybie art. 162 kpc.

Taki wniosek wynika z tego, że w wypadku oddalenia wniosku dowodowego, tylko zgłoszenie tego zastrzeżenia w sposób odpowiadający prawu, a zatem z przedstawieniem odpowiedniej argumentacji prawnej zastrzeżenia w trybie art. 162 kpc, przy wpisaniu treści tegoż do protokołu rozprawy, umożliwia postawienie w apelacji ewentualnego, skutecznego zarzutu. Skuteczne sformułowanie zastrzeżenia nie może się zatem ograniczać do lakonicznego stwierdzenia polegającego na informacji, że strona procesu podnosi zastrzeżenie z art. 162 kpc. Taki sposób zwrócenia uwagi sądowi na uchybienie nie wyjaśnia, na czym uchybienie polega, co uniemożliwia sądowi naprawienie uchybienia, o ile rzeczywiście zachodzi. Tylko bowiem poprzez prawidłowo umotywowane zastrzeżenie apelujący może kwestionować niezasadne w jego odczuciu oddalenie wniosku dowodowego, przeciwko któremu oponował i to w sposób pozwalający sądowi na zmianę, w toczącym się już postępowaniu, a nie w przyszłym postępowaniu odwoławczym, swojego stanowiska, co do dopuszczenia określonego dowodu na jednoznacznie określonej, istotnej dla sprawy okoliczność. Celem regulacji z art. 162 kpc jest pobudzenie inicjatywy stron w doprowadzeniu do szybkiego usunięcia dostrzeżonych przez nie naruszeń przepisów postępowania i umożliwienie sądowi niezwłocznego naprawienia błędu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2015r., II CSK 450/14, Legalis nr 1285303 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 7 lipca 2016r., I ACa 106/16, Legalis nr 1556412).

Ponadto Sąd Najwyższy w wyroku z 17 grudnia 2009r., V CSK 270/09 (Lex nr 677901) nawet wskazał, że w myśl art. 380 kpc, warunkiem rozpoznania niezaskarżalnych postanowień, które miały wpływ na wynik sprawy, jest zamieszczenie w środku zaskarżenia stosownego wniosku. Należy przy tym podkreślić, że w odniesieniu do środków zaskarżenia wnoszonych przez profesjonalnych pełnomocników wniosek taki powinien być jednoznacznie sformułowany, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom wnoszonym przez takich pełnomocników treści wprost w nich niewyrażonych.

W tej sytuacji tylko zgłoszenie przez wnioskodawczynię wyraźnego wniosku o zbadanie w prawidłowości rozstrzygnięcia zawartego w postanowieniu z dnia 10 listopada 2016r. stanowiłoby warunek kontroli niezaskarżalnego zażaleniem postanowienia.

Trzeba także odnieść się do dalszego wyводу tego zarzutu apelacji i tej części zastrzeżeń wnioskodawczyni, ponieważ powołane w ostatnim zarzucie przepisy są wskazane chyba przypadkowo, bez przemyślenia, dlatego należy je zacytować: „naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 386 § 4, art. 217 § 1 i § 2, art. 227 i 278 § 1 kpc poprzez oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu szacowania, które to uchybienie miało wpływ na treść rozstrzygnięcia i wynik sprawy poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie tych przepisów poprzez nie rozpoznanie istoty sprawy poprzez nie przeprowadzenie w całości postępowania dowodowego”

W tych warunkach trzeba przyjąć, że wnioskodawczyni pomija, iż przepis art. 386 § 4 kpc dotyczy przecież treści orzeczeń w postępowaniu apelacyjnym, dlatego Sąd I instancji nie mógł tej normy prawnej naruszyć, zaś art. 227 kpc nie może być przedmiotem naruszenia sądu, ponieważ nie jest on źródłem obowiązków ani uprawnień jurysdykcyjnych, lecz określa jedynie wolę ustawodawcy ograniczenia kręgu faktów, które mogą być przedmiotem dowodu w postępowaniu cywilnym /por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 czerwca 2008r., II UK 327/07, LEX nr 496393 i wyrok Sądu Najwyższego z 3 grudnia 2010r., I CSK 123/10, LEX nr 818557/.

Według art. 217 § 1 kpc strona może aż do zamknięcia rozprawy przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej, nie oznacza to, że sąd jest obowiązany przeprowadzić każdy dowód zgłoszony w postępowaniu na okoliczność dotyczącą istoty sporu.

Sąd nie musi przeprowadzić dowodu zgłoszonego przez stronę, jeżeli uzna, że okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione (art. 217 § 2 kpc), dlatego należy uznać, iż Sąd Rejonowy wskazał w uzasadnieniu przekonująco i w oparciu o właściwą podstawę faktyczną oraz prawną przesłanki, które spowodowały, że przedmiotem rozstrzygnięcia mogła być tylko sieć gazowa średniego ciśnienia.

Wnioskodawczyni w swojej argumentacji nie uwzględniła, że zgodnie z art. 217 § 2 kpc sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, zaś w warunkach niniejszej sprawy Sąd I instancji je oddalił, a nie pominął, dlatego mylne jest wskazanie ww. normy prawnej w zarzucie apelacji.

Odnośnie wskazania w tym zarzucie art. 278 § 1 kpc należy zauważyć, że ten przepis wskazuje na charakter prawny dowodu z opinii biegłego, dlatego musiały być formalnie powiązany z naruszeniem jeszcze innej normy procedury cywilnej, czego wnioskodawczyni nie wykazała w tej części zarzutu.

W dalszej kolejności trzeba podać, że art. 233 kpc nie może być skutecznie podniesiony odnośnie argumentacji zarzutu dotyczącego oddalenia wniosku dowodowego.

Przede wszystkim art. 233 kpc ma dwa paragrafy i określa zasady oceny dowodów, a nie samą kwestię formalnego dopuszczenia lub nie, konkretnych wniosków dowodowych.

Wnioskodawczyni błędnie również wskazała w tym zarzucie, że Sąd I instancji przyjął, iż doszło „objęcia zasiedzeniem” linii wysokiego ciśnienia, cokolwiek to oznacza w treści pisma kwalifikowanego pełnomocnika.

Wnioskodawczyni pomija, że Sąd I instancji nie rozważał możliwości uzyskania przez uczestnika drogą zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu albo służebności przesyłu.

Podstawą rozstrzygnięcia było stanowisko Sądu I instancji, że uczestnik postępowania posiadał decyzję wyłączeniową, a dotyczącą gazociągu wysokiego ciśnienia, dlatego Sąd Rejonowy uznał, że wniosek o ustanowienie służebności w zakresie dotyczącym tego gazociągu należy uznać za bezzasadny.

Sąd I instancji jedynie na marginesie wskazał na możliwość zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu, co do tego gazociągu, skoro został on wybudowany w 1982r., ale tylko przy przyjęciu zgodnie

z twierdzeniem wnioskodawczynie (co nie zachodzi w warunkach niniejszej sprawy), że decyzja wywłaszczeniowa, co do gazociągu wysokiego napięcia nie była wydana ostateczna i skuteczna wobec poprzednika prawnego wnioskodawczynie.

Jednak nie oparł na tych rozważaniach swojej decyzji i w tym zakresie nie wydał orzeczenia.

W tej sytuacji wszelkie wywody wnioskodawczynie dotyczące przesłanek zasiedzenia służebności „gruntowej”, a powinno być służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu, zawarte w 2, zarzucie nie są przedstawione w sposób adekwatny do stanu sprawy.

Odnosi się to również do naruszenia art. 292 i art. 285 kc, przy czym nie wskazała wnioskodawczynie, na czym miała polegać takie naruszenia prawa materialnego. O tym będziesz szerzej w dalszej części uzasadnienia.

W tym zakresie można zauważyć, że władanie przez przedsiębiorstwo państwowe cudzą nieruchomością w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu w błędnym przekonaniu, że jest ono wykonywane na podstawie decyzji wydanej na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, może prowadzić do zasiedzenia takiej służebności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2017r., II CSK 205/16, Legalis nr 1599003).

W tym miejscu jedynie na marginesie należy zauważyć, że mylny jest pogląd wnioskodawczynie tam zawarty, ponieważ słupki znacznikowy nie jest częścią gazociągu, wobec czego jego obecność na działce nie wystarcza do uznania rurociągu za urządzenie widoczne. Słupki znacznikowe są - jak sama nazwa wskazuje - elementami dającymi znak, że przez dany punkt przebiega rurociąg, informują też o jego przeznaczeniu. Zadania informacyjne łączą z ostrzegawczymi i ochronnymi. Są obowiązkową widoczną częścią systemu przesyłowego o powszechnie zrozumiałym przekazie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2016r., II CSK 49/16, Legalis nr 1564917).

Odnosząc się do zarzutu prawa materialnego wnioskodawczynie podała w apelacji, że takie naruszenie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (Dz. U. z 1974r. Nr 10 poz. 64 ze zm.) polegało „błędnej wykładni i niewłaściwemu zastosowaniu przez oddalenie roszczenia właściciela nieruchomości (sic!) o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem, co do linii gazowej wysokiego ciśnienia przez przyjęcie posiadania w dobrej wierze”.

Pełnomocnik wnioskodawczynie zdaje się nie rozumieć, że naruszenie prawa materialnego może nastąpić w dwojaki sposób przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Pierwszy sposób naruszenia prawa materialnego polega na mylnym zrozumieniu treści zastosowanego przepisu. Ta postać naruszenia obejmuje także ustalenie treści ogólnych pojęć prawnych, do których niewątpliwie należy pojęcie podstępny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1998 r., I CKN 424/97, OSNC 1998 r., nr 9, poz. 136). Naruszenie prawa przez niewłaściwe jego zastosowanie to - jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 marca 1999 r., III CKN 206/98 (OSNC 1999, nr 10, poz. 183) - kwestia prawidłowego odniesienia normy prawa materialnego do ustalonego stanu faktycznego, sprawa właściwego skonfrontowania okoliczności stanu faktycznego z hipotezą odnośnej normy prawnej i poddanie tego stanu ocenie prawnej na podstawie treści tej normy.

W tej sytuacji trzeba przyjąć, że naruszenie prawa materialnego może polegać: na błędnym przyjęciu istnienia normy nieistniejącej lub zaprzeczeniu istnienia normy prawnej istniejącej (tzw. pogwałcenie prawa), na błędnym zrozumieniu treści i znaczenia normy prawnej (błędna wykładnia), na błędnym przyjęciu lub zaprzeczeniu związku, jaki zachodzi między faktem ustalonym w procesie a normą prawną (naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe jego zastosowanie).

To przypomnienie jest celowe albowiem wszystkie postaci zarzucanego w apelacji naruszenia art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości polegają na niewłaściwym jego zastosowaniu, a nie jak twierdzi się w apelacji na błędnej wykładni tej normy prawnej.

Wnioskodawczynie pomija zasadniczą kwestię, a mianowicie tę, że jest decyzja z 3 listopada 1982r. wydana przez Naczelnika Gminy D. nr (...) wydana na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości odnośnie przeprowadzenia gazociągu wysokiego ciśnienia przez grunty rolników indywidualnych i jednostek państwowych położonych w obrębach wskazanych w projekcie przebiegu tej linii (teczka (...))i wykonująca ją dalsza decyzja z dnia 8 listopada 1982r. nr (...).(...)wydana również w trybie art. 35 ustawy o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, które dotyczą gazociągu wysokiego ciśnienia o średnicy DN 150 relacji O. – D. wybudowanego w 1982r. także na działce nr (...) o obrębie B..

Istota decyzji administracyjnej opartej na podstawie art. 35 ustawy o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (t.j. Dz.U. z 1974r., nr 10, poz. 64 ze zm.), a stanowiącej formę wywłaszczenia o skutkach trwałych, sprawdzała się do wyzucia w sposób definitywny właściciela z możliwości realizacji atrybutów prawa własności na części nieruchomości w takim ich zakresie, w jakim nie dawało się ich dalszego wykonywania pogodzić z posadowieniem, utrzymywaniem i wykorzystywaniem urządzeń i przewodów przesyłowych.

Instytucje i przedsiębiorstwa państwowe mogły za zezwoleniem naczelnika gminy - a w miastach prezydenta lub naczelnika miasta (dzielnicy), zakładać i przeprowadzać na nieruchomościach - zgodnie z zatwierdzoną lokalizacją szczegółową - ciągi drenażowe, przewody służące do przesyłania płynów, pary, gazów, elektryczności oraz urządzenia techniczne łączności i sygnalizacji, a także inne podziemne lub naziemne urządzenia techniczne niezbędne do korzystania z tych przewodów i urządzeń. Z kolei art. 35 ust. 2 cytowanej ustawy stanowił, że osobom upoważnionym przysługiwało prawo dostępu do tych przewodów i urządzeń w celu wykonywania czynności związanych z ich konserwacją. W orzecznictwie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958r. uznany został za szczególnie przypadek wywłaszczenia, co wiąże się z trwałością stanu, jaki decyzja stwarza, obejmując sobą każdorazowego właściciela nieruchomości, której dotyczy oraz każdorazowego przedsiębiorcę przesyłowego występującego w miejsce pierwotnego adresata decyzji.

Ograniczenie prawa własności w celu wykonywania na niej uprawnień o treści zbliżonej do tych, które są właściwe dla służebności przesyłowej, dokonane decyzją administracyjną ma charakter publicznoprawny, jako szczególny rodzaj wywłaszczenia. Decyzje mają charakter trwały, także i z tego względu, że związane były z realizacją inwestycji o charakterze trwałym (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 października 2012r., K 4/10, OTK - A 2012, nr 9, poz. 106). Uchylenie ustawy z dnia 12 marca 1958 r., a następnie z dnia 29 kwietnia 1985r. nie powodowało utraty przyznanych uprawnień do cudzej nieruchomości, które mogą być realizowane na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. i w razie potrzeby uprawniony może uzyskać orzeczenie zezwalające na dostęp do urządzeń. Skutki decyzji dotyczą każdego kolejnego właściciela nieruchomości oraz każdego kolejnego przedsiębiorcy odpowiedzialnego za eksploatację i utrzymanie zainstalowanych urządzeń (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2000r., III CZP 116/90 i postanowienie z dnia 5 lipca 2007r., II CSK 156/07).

Charakter władania cudzą nieruchomością w zakresie treści odpowiadającej służebności przesyłu, a po dniu 3 sierpnia 2008r. służebności przesyłu, prowadzący do zasiedzenia tej służebności, różni się od charakteru władania nieruchomością przez przedsiębiorcę w związku z wydaniem w stosunku do jej właściciela decyzji na podstawie art. 35 ust.1 ustawy o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, art. 70 ust. 1 ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości oraz art. 124 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomości.

W konsekwencji należy uznać, że decyzja z 3 listopada 1982r. wydana przez Naczelnika Gminy D. nr(...)na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości odnośnie przeprowadzenia gazociągu wysokiego ciśnienia przez grunty rolników indywidualnych i jednostek państwowych położonych w obrębach wskazanych w projekcie przebiegu tej linii (teczka (...))prowadziła do wywłaszczenia właściciela nieruchomości przez trwałe ograniczenie ich prawa, w tym i poprzedników prawnych wnioskodawczynie.

W tej sytuacji należy przyjąć, że zasiedzenie służebności (art. 292 kc) miało na celu uporządkowanie długotrwałych skutków prawnorzeczowych korzystania z cudzej nieruchomości przez osobę trzecią bez tytułu prawnego (co nie miało miejsca w przedmiotowej sprawie).

Wówczas właściciel nieruchomości mógłby doprowadzić do odzyskania pełni władztwa przez wysunięcie roszczeń negatoryjnych lub zmierzających do ustanowienia służebności, a to realiach tej sprawy nie jest dopuszczalne z uwagi na istnienie decyzja z 3 listopada 1982r. wydanej przez Naczelnika Gminy D. nr (...)na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości odnośnie przeprowadzenia gazociągu wysokiego ciśnienia przez grunty rolników indywidualnych i jednostek państwowych położonych w obrębach wskazanych w projekcie przebiegu tej linii (teczka (...))

Należy także zauważyć, że w odniesieniu do uprawnień wynikających z ustawy i decyzji administracyjnych takie prawo właścicielowi nie zostało przyznane. Niezależnie od tego, ustawa z dnia 30 maja 2008r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 116, poz. 731) nie doprowadziła do wygaszenia tych praw (por. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2014r., III CZP 87/13, OSNC 2014 nr, poz. 7/8, poz. 68, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2016r., II CSK 283/15, Legalis nr 1446226 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2015r.,II CSK 310/14, Legalis nr 1213112).

W tych warunkach należy uznać, że skoro w odniesieniu do danej linii energetycznej została wydana decyzja na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, to stanowi ona samoistny tytuł prawny do wykonywania obsługi linii energetycznych i jest przeszkodą do ustanowienia służebności przesyłu obciążającej działkę na podstawie art. 305¹ i 305² kc.

Podobnie wypowiedział się także Sąd Najwyższy w motywach postanowienia z dnia 30 stycznia 2015r. (III CSK 123/14, Legalis nr 1186833), dlatego nie ma potrzeby powielać przedstawionego tam uzasadnienia tego poglądu.

W konsekwencji odmienne w tej kwestii stanowisko wnioskodawczynie nie zasługuje na uwzględnienie.

Ponadto w tym kontekście całkowicie bezzasadny jest zarzut pełnomocnika wnioskodawczynie zawarty w 1 zarzucie apelacji, że oddalone zostały roszczenia „właściciela nieruchomości o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem, co do linii gazowej wysokiego ciśnienia przez przyjęcie posiadania w dobrej wierze”.

Dobra lub zła wiara w tym zakresie nie miała i nie ma żadnego znaczenia.

Trzeba także zauważyć, że dobra lub zła wiara objęcia w posiadania spornej nieruchomości nie była nawet przedmiotem rozważań i postępowania Sądu I instancji, ponieważ ta kwestia nie miała znaczenia przy istnieniu www. decyzji wywłaszczeniowej.

Na koniec rozważań zasadności lub nie apelacji wnioskodawczynie należy zauważyć, że niezrozumiałe są również wnioski apelacyjne, które należy przypomnieć:

„zmiana postanowienia w zaskarżonej części wydanego przez Sądu Rejonowy z dnia 24.11.2016r. i powołanie biegłego z zakresu szacowania nieruchomości w celu obliczenia wynagrodzenia co do linii wysokiego napięcia oraz wydanie postanowienia z ustaleniem wynagrodzenia za linię wysokiego ciśnienia lub w tej części przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania” oraz „przyznanie dla powoda kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za II instancję”.

W tych warunkach należy uznać, że wnioskodawczynie w apelacji formalnie wskazała, że chce zmiany zaskarżonego orzeczenia (art. 368 § 1 pkt 5 kpc) i nie zachodziła potrzeby wszczęcia procedury naprawczej z art. 368 w zw. z art. 370 kpc, ale w żaden sposób nie przedstawiła swojego żądania, co do ustanowienia służebności przesyłu, a jedynie chciała powołania biegłego i ustalenia wynagrodzenia „za linię wysokiego ciśnienia”, dlatego nawet i z tego względu apelacja nie mogłaby być uwzględniona. Nie można, bowiem żądać wynagrodzenia bez wcześniejszego ustalenia zakresu służebności przesyłu, a tej części wnioskodawczynie nie przedstawiła żądania.

Ponadto wnioskodawczynie chciała przyznania, a nie zasądzenia kosztów postępowania.

W tej sytuacji wnioskodawczyni nie przedstawiła w apelacji żądania zasądzenia od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania, innymi słowy nie zgłosiła roszczenia ze wskazaniem osoby uprawnionej i zobowiązanej, wierzyciela i dłużnika.

A nie spełnia to wymagań wynikających z treści art. 109 § 1 kpc.

Wnioskodawczyni chciała także tych kosztów postępowania za obie instancje, przy czym pomija skarżąca, że zaskarżony został tylko punkt V postanowienia Sądu Rejonowego w Olsztynie, jak również to, iż rozstrzygnięcie w tym zakresie zawarte jest już w punkcie III tego orzeczenia.

Odnosnie tej omawiania tej części apelacji wnioskodawczyni należy powtórzyć, że w środku zaskarżenia wnoszonym przez profesjonalnego pełnomocnika wnioski i żądania tej strony powinny być jednoznacznie sformułowane, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom wnoszonym przez zawodowych pełnomocników treści wprost w nich niewyrażonych. Zgłoszenie wyraźnego wniosku stanowi warunek rozpoznania żądań zgłoszonych przez tak reprezentowaną stronę w kontradiktoryjnym postępowaniu cywilnym.

Mając to na względzie na mocy art. 385 w zw. z art. 13 § 2 kpc Sąd Okręgowy oddalił apelację wnioskodawczyni.

W zakresie drugiej apelacji trzeba podać, że uczestnik wskazał, iż zaskarża w całości postanowienie Sądu I instancji, także w punkcie V, w którym oddalony został wniosek wnioskodawczyni o prowadzeniu przez przedmiotową nieruchomość odcinka gazociągu wysokiego ciśnienia.

Przesłanką zaskarżenia orzeczenia w postępowaniu cywilnym jest istnienie interesu prawnego w zaskarżeniu orzeczenia. Interes prawny w zaskarżeniu orzeczenia, określany mianem gravamen, oznacza pokrzywdzenie polegające na niekorzystnej dla strony różnicy między zgłoszonym przez nią żądaniem a sentencją orzeczenia, wynikającej z porównania zakresu żądania i treści rozstrzygnięcia. Powyższe uwagi dotyczą również niniejszego postępowania nieprocesowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2006r., II CZ 22/06, LEX nr 196615 i uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 15 maja 2014 r. III CZP 88/13 OSNC 2014/11/108).

W tej sytuacji w tej części apelacji należało odrzucić na podstawie art. 370 w zw. z art. 13 § 1 kpc (punkt II postanowienia).

Mylne jest stanowisko uczestnika, że sentencja postanowienia Sądu I instancji jest niedookreślona i nie pozwala na jednoznaczne określenie terytorialnego zakresu uprawnienia uczestnika korzystania z nieruchomości obciążonej służebnością przesyłu.

Zaskarżone postanowienie wskazywało na obszar ustanowionej służebności z powołaniem się na sporządzoną mapę geodety.

W tej sytuacji tenor sentencji postanowienia określał przedmiot rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w taki sposób, że nie było żadnych wątpliwości, co do przedmiotowych granic ustanowionej służebności.

Przestrzeń, w jakiej przedsiębiorca przesyłowy może poruszać się realizując przysługującą służebność musi być oznaczona, przy tym jest to też przestrzeń, w której właściciel nieruchomości obciążonej nie może podejmować działań, które przedsiębiorcy przesyłowemu utrudniłyby lub uniemożliwiłyby wykonywanie służebności. Tak więc przestrzeń, o której tu mowa, jej rozmiar, wielkość, są determinowane przez treść służebności i niewątpliwie przestrzeń ta to nie tylko przestrzeń (nad gruntem) zajęta przez przewody przesyłowe.

W tej sytuacji wystarczające było, aby Sąd I instancji odwołał się do mapy sporządzonej przez geodetę, ponieważ mapa sporządzona dla potrzeb wieczystoksięgowych jest mapą wprowadzoną do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego i w sentencji postanowienia ustanawiającej służebność ta mapa powinna być powołana, jako źródło

wskazujące usytuowanie służebności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2015r., V CSK 468/14, Legalis nr 1331222).

Sąd odwoławczy tylko z uwagi na zmianę zaskarżonego postanowienia w zakresie obszaru objętego służebnością przesyłu wskazał obszar tej służebności.

Uczestnik postępowania w trakcie postępowania dokonał przekształcenia organizacyjnego, jednak w tym zakresie nie przedstawił żadnych dokumentów, dlatego dopiero na etapie postępowania apelacyjnego można było dokonać modyfikacji (sprostowania) oznaczenia uczestnika na podstawie art. 350 § 1 w zw. z art. 13 § 2 kpc (punkt I postanowienia).

W tej sytuacji bezzasadny był zarzut uczestnika o naruszeniu art. 325 w zw. z art. 363 § 1 w zw. z art. 326 w zw. z art. 361 kpc, ponieważ właściwe oznaczenie strony należało do jej obowiązku i obowiązku pełnomocnika uczestnika w zakresie przekazywania rzetelnych informacji (art. 3 kpc).

W zakresie zarzutów procesowych uczestnika odnoszących się do art. 233 § 1 w zw. z art. 217 § 1 w zw. z art. 227 w zw. z art. 278 § 1 w zw. z art. 13 § 2 kpc należy uznać, że są chybione.

Uczestnik pomija, że nie złożył zastrzeżenia w trybie art. 162 kpc po oddaleniu wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego do spraw sieci gazowych.

Wcześniej uczestnik nie chciał, aby taki dowód był dopuszczony (k. 121).

W tym miejscu należałoby powtórzyć argumentację przytoczoną przy ocenie apelacji wnioskodawczyni w zakresie wymagań dotyczących zgłoszenia zastrzeżeń na podstawie art. 162 kpc, ale jest to zbędne.

Trzeba jednak podkreślić, że w myśl art. 380 kpc warunkiem rozpoznania niezaskarżalnych postanowień, które miały wpływ na wynik sprawy, jest zamieszczenie w środku zaskarżenia stosownego wniosku o zbadanie w prawidłowości rozstrzygnięcia zawartego w postanowieniu z dnia 10 listopada 2016r., a takiego uczestnik również, jak wnioskodawczyni, nie złożył. Należy przy tym podkreślić, że w odniesieniu do środków zaskarżenia wnoszonych przez profesjonalnych pełnomocników wniosek taki powinien być jednoznacznie sformułowany, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom wnoszonym przez takich pełnomocników treści wprost w nich niewyrażonych.

W tej sytuacji tylko zgłoszenie wyraźnego wniosku stanowi warunek kontroli niezaskarżalnego zażaleniem postanowienia.

W tych warunkach i ten zarzut apelacyjny uczestnika nie jest zasadny.

Konsekwencją tego jest bezzasadność na podstawie art. 381 w zw. z art. 13 § 2 kpc zgłoszonego w apelacji przez uczestnika odnośnie dopuszczenie dowodu z opinii ds. sieci gazowych na okoliczność wskazania zakresu terytorialnego służebności przesyłu, w tym w szczególności ustalenia szerokości pasa służebności przesyłu dla gazociągu średniego ciśnienia DN 200 koniecznego dla przedsiębiorcy przesyłowego do korzystania z nieruchomości działki nr (...) KW (...) zgodnie z przeznaczeniem urządzeń przesyłowych.

Nietrafne, co do zasady są także są zarzuty apelacji uczestnika, które e w istocie zmierzały do zakwestionowania ustalonej przez Sąd I instancji strefy kontrolowanej służebności przesyłu o szerokości 2 metrów.

Sąd Okręgowy stwierdza bowiem, że przyjęta szerokość strefy służebności przez Sąd Rejonowy była odpowiednia.

Uczestnik domagał się w przypadku uwzględnienia wniosku ustalenia strefy kontrolowanej o szerokości 1 metra.

W postępowaniu dotyczącym żądania opartego na przepisie art. 305¹ kc i następnym kc takie stanowisko nie znajduje faktycznego i prawnego uzasadnienia.

Istotnie nie jest właściwe bezpośrednio sięganie dla ustalenia przebiegu i zakresu służebności do aktów prawnych regulujących warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie i przesądzanie w związku z tym, czy zastosowanie w sprawie miało rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie z dnia 26 kwietnia 2013r. (Dz.U. z 2013r. poz.640). Treścią służebności przesyłu jest korzystanie przez przedsiębiorcę w oznaczonym zakresie z cudzej nieruchomości (nieruchomości obciążonej), w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń przesyłowych (art. 305¹ kc in fine) (zob. G. Bieniek, W sprawie podmiotowych praw rzeczowych w nowym kodeksie cywilnym, Rejent 2008, nr 2, s. 43). Będzie to oznaczać w praktyce możliwość wejścia przez przedsiębiorcę, któremu przysługuje służebność (a w praktyce jego pracownikom, podwykonawcom), na cudzy grunt obciążony służebnością oraz jego zajęcia w trakcie budowy w zakresie niezbędnym do realizacji inwestycji, w celu posadowienia tam urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 kc, podejmowania czynności niezbędnych do utrzymania, konserwacji, remontu, modernizacji, dozoru czy usunięcia awarii urządzeń przesyłowych. Na treść służebności przesyłu składa się również obowiązek właściciela nieruchomości obciążonej znoszenia istnienia cudzych urządzeń na gruncie, w tym znoszenia podejmowanych przez przedsiębiorcę czynności w celu ich posadowienia, a następnie ich utrzymania, konserwacji, remontu, dozoru etc. (E. Gniewek (red.), Komentarz, 2008, s. 473). Konstrukcja służebności przesyłu w kodeksie cywilnym oparta jest zatem na samoistnych przesłankach i do ich zastosowania inne przepisy – w tym przepisy prawa budowlanego mogą znaleźć jedynie posiłkowe zastosowanie. Dopuszczalne było jednak odniesienie się przez biegłego pomocniczo w zakresie ustalenia powierzchni służebności do parametrów przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie z dnia 26 kwietnia 2013r. (Dz.U. z 2013r., poz. 640). Opinia biegłego oparta na takiej metodologii nie mogła zostać zdyskwalifikowana przez kwestionowanie możliwości powołania się przez biegłego na parametry określone w rozporządzeniu w sprawie warunków, jakim odpowiadać powinny sieci gazowe i ich usytuowanie, gdyż sednem opinii biegłego pozostawało to, że wyznaczył on określoną powierzchnię służebności zgodnie z przesłankami określonymi w art. 305¹ i następnie kc. Dla lepszego uwidocznienia, że powierzchnia gruntu koniecznego dla właściwego korzystania ze służebności przesyłu gazu nie musi być tożsama z szerokością stref kontrolnych wskazanych w § 10 ust. 6 rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie z dnia 26 kwietnia 2013r. (Dz. U. z 2013r. poz.640) warto przytoczyć definicję strefy kontrolowanej zawartą w § 2 pkt 10 tego aktu: strefa kontrolowana - obszar wyznaczony po obu stronach osi gazociągu, którego linia środkowa pokrywa się z osią gazociągu, w którym przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się transportem gazu ziemnego podejmuje czynności w celu zapobieżenia działalności mogącej mieć negatywny wpływ na trwałość i prawidłowe użytkowanie gazociągu. W strefie kontrolowanej ustalonej na podstawie przepisów cytowanego wyżej rozporządzenia, właściciel nieruchomości jest zobowiązany do znoszenia podejmowania czynności przez przedsiębiorstwo przesyłowe – czynności podejmowanych w celu zapobieżenia działalności „szkodliwej” dla gazociągu.

Odnosząc tą regulację do art. 305¹ kc i do art. 285 § 1 kc poprzez odesłanie z art. 305⁴ kc należy dojść do wniosku, że potrzeby i cele ustawienia stref kontrolowanych nie są faktycznie zbieżne z celami i zasadami ustalania powierzchni gruntu niezbędnej do właściwego korzystania ze służebności. Ustawodawca w art. 305¹ kc wskazał, że służebność przesyłu jest prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu). Jak wyżej wskazano, w definicji strefy kontrolowanej, o której była mowa jest zaznaczone o podejmowaniu czynności „zapobiegawczych” przez przedsiębiorcę przesyłowego, podejmowanie zaś czynności zapobiegawczych to nie jest korzystanie z nieruchomości obciążonej, ale prowadzi to do obowiązku znoszenia przez właściciela nieruchomości obciążonej owych czynności i przestrzegania zakazu podejmowania czynności negatywnie wpływających na gazociąg (drugi niewybrany przez ustawodawcę typ obciążenia służebnością z art. 285 § 1 kc). Należy zatem wyraźnie odróżnić prawo z art. 305¹ kc, polegające na „możliwości korzystania” od prawa z pkt 30 § 2 rozporządzenia polegającego na „podejmowaniu czynności w celu zapobieżenia”. To ostatnie nie wchodzi w ogóle w zakres uprawnień ze służebności przesyłu, stąd należało wysnuć wniosek, że korzystanie ze strefy kontrolowanej gazociągu nie łączy się w ogóle ze sferą uprawnień

płynących z ustanowienia służebności przesyłu, znajduje się zupełnie poza nią. Wykonywanie uprawnień w ramach strefy kontrolowanej, bowiem jest i będzie możliwe niezależnie od tego, czy ustanowiono służebność przesyłu, czy nie. Reżim strefy kontrolowanej zarówno jak chodzi o metodę regulacji (prawo budowlane), jak i zakres uprawnień (podejmowanie czynności zapobiegawczych) znajduje się w całości w sferze, o której mowa w art. 140 kc (w granicach określonych przez ustawy właściciel może korzystać z rzeczy). Ograniczenie własności nieruchomości poprzez objęcie ją strefą kontrolowaną gazociągu mieści się w całości w granicach ograniczeń własności, o których mowa w art. 140 kc, stąd pozostaje bez wpływu na szerokość strefy służebności przesyłu, która to szerokość winna być wyznaczona stosownie do art. 305¹ kc, czyli do „korzystania”, a nie do „zapobiegania”.

W przekonaniu Sądu Okręgowego, dla potrzeb rozstrzygnięcia z art. 305¹ kc należało przyjąć, że pas technologiczny służebności wystarczający do korzystania z urządzenia przesyłowego wynosi 2 metry, co trafnie uczynił Sąd Rejonowy w zaskarżonym postanowieniu.

Wnioskodawczyni w celu prawidłowej eksploatacji gazociągu w strefie kontrolowanej nie może wybudować żadnego budynku, czy budowli trwale z gruntem związanej, ani sadzić drzew i krzewów oraz muszą powstrzymać się od wszelkiej działalności mogącej zaszkodzić funkcjonowaniu gazociągu.

W ocenie Sądu Okręgowego powierzchnia zajęta pod służebność o szerokości 2 metrów zagwarantuje prowadzenie prawidłowej obsługi i eksploatacji gazociągu, zapewni bezpieczny dostęp w celu np. wymiany, przeglądu, oględzin, okresowej konserwacji, a przede wszystkim uwzględnia rozmiar uciążliwości gazociągu dla właścicielki obciążonej działki. Należy też podkreślić, że biegły w swojej opinii wskazał, że pas służebności winien odpowiadać prawie szerokości strefy kontrolowanej, ponieważ uwzględnił charakter nieruchomości i szereg okoliczności faktycznych, jak umiejscowienie gazociągu na nieruchomości, dotyczących wyłącznie danej nieruchomości, która została obciążona przedmiotową służebnością.

Wyjaśnić w tym miejscu należy, że wbrew wywodom apelacji wnioskodawcy w niniejszym postępowaniu nie byli obowiązani wykazywać, że doznają ograniczeń w swobodnym korzystaniu z gruntu w pasie eksploatacyjnym o szerokości 2 metrów, skoro ograniczenia te wynikają wprost z przepisów prawa.

Zasadny był natomiast zarzut związany z ustanowieniem tzw. drogi dojazdowej.

Powyzszą drogę biegły wytyczył wbrew tezie dowodowej, którą był związany oraz ustalił nadmierny obszar do właściwego korzystania ze służebności w zakresie wskazania tzw. drogi dojazdowej do linii gazociągu.

Liniowy przebieg pasa służebności „do korzystania” przez przedsiębiorcę przesyłowego jest zdaniem Sądu Okręgowego fundamentem regulacji z art. 305¹ kc.

Dlatego pas służebności, jako pas eksploatacyjny został prawidłowo naniesiony na mapę przez uprawnionego geodetę w rozpoznawanej sprawie, jako pas biegnący liniowo od skraju gazociągu w obie strony po 2 metry.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie było podstaw do tego, aby wyznaczyć pas drogi dojazdowej do gazociągu. Jak zaznaczono wcześniej, urządzenie przesyłowe takie jak w rozpoznawanej sprawie jest urządzeniem liniowym, a nie punktowym. Dostęp do takiego urządzenia odbywa się zatem pasem służebności jak na k. 213 (po nitce do kłębka), a nie od drogi publicznej.

Według Sądu Okręgowego jest niepodobieństwem, aby na trasie przebiegu gazociągu przez kilkanaście bądź kilkadziesiąt nieruchomości, na każdej z tych nieruchomości przewidzieć swoistą „drogę konieczną” do gazociągu od najbliższej drogi publicznej. Gdyby tak było, to właściciele wszystkich nieruchomości na trasie przebiegu gazociągu musieliby zaniechać zagospodarowania działki pozostawiając pas wolny do przejazdu ciężkim sprzętem od drogi publicznej, w tym zabudowa szeregową „odcinającą” gazociąg nie wchodziłaby w rachubę.

W ocenie Sądu Okręgowego liniowy charakter urządzenia przesyłowego wyklucza ustanowienie niezliczonych ilości dróg dojazdowych do tego urządzenia, a dostęp ma się odbywać tylko wzdłuż pasa służebności.

Wyjątek od tej zasady dotyczyć będzie naziemnych urządzeń przesyłowych wielkogabarytowych, przy których (ze względu na ich wielkość) dojazd wzdłuż jest niemożliwy, bądź bardzo utrudniony.

Nie zachodzi taki wyjątek w przypadku urządzenia przesyłowego, które jest pod ziemią, albowiem dojazd do niego jest możliwy wzdłuż pasa służebności.

W tej sytuacji projekt wytyczenia służebności z k. 213 nie zawierający służebności dojazdu od drogi publicznej, to znaczy z jej pominięciem jest prawidłowy, zaś wskazany przez Sąd I instancji jest nadmierny oraz niezgodny z racją służebności przesyłu w warunkach niniejszej sprawy.

W tym miejscu należy wskazać na mapę z k. 17, z której wynika, że dostęp do linii gazociągu jest możliwy z bliskiej odległości, ponieważ działkę nr (...) od drogi publicznej dzieli wąska działka nr (...) przez którą również biegnie sporna linia gazociągu.

W tej sytuacji dojazd i dojście możliwe są wzdłuż gazociągu przez działki sąsiednie pasem służebności, który łącznie wynosi nie mniej niż cztery metry szerokości, a więc każdy sprzęt dojedzie. Przedsiębiorca przesyłowy jest przy tym uprawniony do zdjęcia płotu, aby wjechać, a gdyby wyrządził szkodę, jest zobowiązany do jej naprawienia na zasadach ogólnych.

W tym zakresie Sąd I instancji pominął to, że przez działkę wnioskodawczyni przebiegają także inne linie przesyłowe (elektryczne, telekomunikacyjne, wodociągowe), dlatego i z tego powodu ustanowienie służebności przesyłu w zakresie wskazanym w zaskarżonym postanowieniu nie zasługuje na aprobatę.

W tych warunkach i ta okoliczność determinuje potrzebę pominięcia przy ustaleniu zakresu służebności swoistej „drogi koniecznej” do gazociągu od najbliższej drogi publicznej wskazanej na mapie geodety w kolorze fioletowym.

Przy ustaleniu prawidłowości określenia pasa eksploatacyjnego służebności jak na k. 213 o powierzchni 269 m² i wypełnionego na mapie kolorem zielonym, pozostaje do rozstrzygnięcia już tylko jedna kwestia, mianowicie wynagrodzenia za ustanowienie służebności.

Wymaga to uwzględnienia tylko wynagrodzenia za ustanowienie służebności na granicach ww. wskazanej powierzchni, co było przedmiotem ustaleń i wyliczenia w opinii biegłego J. K., co Sąd odwoławczy podziela.

Skoro Sąd I instancji zawyżył powierzchnię służebności przesyłu, to należało obniżyć zasadzoną kwotę wynagrodzenia z 28.056,-zł do kwoty 10.743,-zł, co zostało zawarte w treści punktu III postanowienia Sądu Okręgowego.

Na koniec należy wskazać, że bezzasadny jest zarzut uczestnika w zakresie rozstrzygnięcia kosztach postępowania i sądowych, które zawarte jest w punktach III i IV zaskarżonego postanowienia.

Żądanie przez uczestnik postępowania w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu rażąco niskiej powierzchni obszaru tej służebności, tylko dlatego, aby wynagrodzenie było małe uzasadnia przyjęcie sprzeczności interesów, o której mowa w art. 520 § 2 i 3 kpc.

Ponadto nawet w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej występuje sprzeczność interesów pomiędzy wnioskodawcą a uczestnikiem w rozumieniu art. 520 § 2 i 3 kpc (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2010r., IV CO 50/10, Legalis nr 402656).

Uczestnik mylnie przyjmuje, że koszty postępowania powinien, w szerszym niż dotychczas poniesione, pokryć wnioskodawczyni, co nie znajduje usprawiedliwienia w wyniku postępowania i de facto obciążenia nieruchomości trwałym urządzeniem przesyłowymi, które ograniczają jej prawo własności.

W tej sytuacji, w tym zakresie apelacja wymagała oddalenia (art. 385 w zw. z art. 13 § 2 kpc), co zostało orzeczone w punkcie IV zaskarżonego postanowienia.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy rozstrzygnął na podstawie art. 520 § 1 kpc, ponieważ wynik postępowania odwoławczego wskazuje, że wnioskodawczyni i uczestnik w zasadniczym zakresie ustąpili sobie (apelacje były oddalone, apelacja wnioskodawczyni w całości, co do drugiej linii gazociągu, a uczestnika w zakresie szerokości służebności i wysokości wynagrodzenia).

Jacek Barczewski Mirosław Wieczorkiewicz Dorota Ciejek